

Wieloletni plan współpracy z rodzicami (wspieranie działań przedszkola)

Opracowały:

Monika Antas

Aneta Maj-Jędrzejewska

Angelika Mroczkowska

Podstawą planu współpracy z rodzicami są następujące akta prawne:

1. *Ustawa o Systemie Oświaty z dnia 07.09 1991 r. (z późniejszymi zmianami)*
2. *Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodziców*
3. *Konwencja o Prawach Dziecka*
4. *Statut przedszkola*
5. *Podstawa programowa wychowania przedszkolnego*
6. *Regulamin Rady Rodziców (organu społecznego przedszkola).*

Współpraca z rodzicami wychowanków jest koniecznością i potrzebą współczesnej edukacji przedszkolnej, gdyż przyczynia się do kształcenia umysłów i serc małych dzieci. Prowadzi ona także do integracji działalności opiekuńczej, wychowawczej, dydaktycznej przedszkola i domu rodzinnego oraz do refleksji nad stanem relacji interpersonalnych, w jakich pozostają rodzice i nauczyciele.

I. WARUNKI PRAWIDŁOWEJ WSPÓŁPRACY:

Rodzice powinni współuczestniczyć w organizowaniu edukacji przedszkolnej. Aby tak się stało, trzeba budować rzeczywiste stosunki współpracy i partnerstwa między nauczycielami a rodzicami, między przedszkolem i rodziną, jak również środowiskiem lokalnym. Częstotliwość i rodzaj kontaktów nauczycieli i rodziców oraz relacje między nimi decydują o kształcie edukacji przedszkolnej, a także o jakości funkcjonowania przedszkoli. Nauczyciele i rodzice realizując ideę współpracy i partnerstwa wspólnie mogą rozwiązać wiele problemów związanych z opieką, wychowaniem i nauczaniem dzieci, a także stworzyć właściwy klimat wokół edukacji przedszkolnej. Zatem o jakości i efektywności funkcjonowania przedszkola decyduje współpraca oraz współdziałanie nauczycieli z rodzicami. Praca nad włączeniem rodziców w przedszkolną edukację jest bardzo ważna dla osiągnięcia prawidłowego i pełnego rozwoju dziecka. Dlatego przedszkole jako instytucja wczesnej edukacji, która wypełnia swe ustawowe zadania oraz pragnie realizować koncepcję placówki otwartej, powinno troskliwie zabiegać o stały i bezpośredni kontakt z rodzicami.

Współpraca wg W. Okonia jest to: „... współdziałanie ze sobą jednostek lub grup ludzi, wykonujących swoje częściowe zadania, aby osiągnąć jakiś wspólny cel; współpraca opiera się na wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz na podporządkowaniu się celowi, należycie uświadomionemu sobie przez wszystkie jednostki lub grupy.”

Partnerstwo natomiast wg Okonia to „... rodzaj stosunków pomiędzy jednostkami lub grupami polegający na wspólnocie celów i działań, oparty na zasadach równości, lojalności, wzajemnej odpowiedzialności i pomocy. Partnerstwo przejawia się w samorzutnej chęci współdziałania z inną osobą lub grupą, bez uciekania się do nakazów i zarządzeń.”

O partnerstwie można mówić wtedy, gdy zostaną spełnione określone warunki. Oto one:

- a) partnerstwo obejmuje co najmniej dwie osoby,
- b) partnerstwo powinno być oparte na akceptacji, wzajemnym zaufaniu i wsparciu między osobami,
- c) partnerów powinny łączyć wspólne cele i wartości,
- d) partnerzy powinni być w stosunku do siebie życzliwi, serdeczni, a także wzajemnie sobie pomagać w różnych sytuacjach życiowych [por. Radziewicz 1981].

W stosunkach pomiędzy partnerami edukacji, a więc nauczycielami i rodzicami zawarte są cztery następujące elementy [Kuc 1990]:

- a) **intelektualny** – wyraża się w tym, że nauczyciele i rodzice dostrzegają potrzebę i konieczność podjęcia wspólnych działań dla zrealizowania wcześniej określonego celu. Charakter celu określa metody postępowania i formy udziału nauczycieli i rodziców w jego rozwiązaniu.
- b) **emocjonalny** – przejawia się w tym, że nauczyciele i rodzice darzą się sympatią, zaufaniem, lubią się wzajemnie, są w stosunku do siebie życzliwi, potrafią porozumieć się między sobą nawet w bardzo trudnych kwestiach. Zdają sobie również sprawę z tego, że w równym stopniu ponoszą odpowiedzialność za jakość pracy przedszkola, za edukację dzieci w wieku przedszkolnym.
- c) **wolicjonalny** – charakteryzuje się tym, że partnerzy edukacji (nauczyciele i rodzice) chcą ze sobą współpracować dla dobra dziecka i dlatego podejmują określone działania, prowadzące do osiągnięcia celu. Są przy tym lojalni wobec siebie i starają się być osobami wiarygodnymi, na których można polegać.
- d) **behawioralny** – przejawia się w kulturalnym zachowaniu partnerów wobec siebie. Jest to związane z unikaniem agresji, napięć i sytuacji konfliktowych, jak również z przestrzeganiem obowiązujących norm i zasad moralnych oraz umów zawartych między partnerami.

- e) oraz za Urszulą Ostrowską **element aksjologiczny**, który obejmuje wartości występujące w postaci norm i zasad, rzutujących na postępowanie nauczycieli i rodziców. Podejmując działania dla dobra dziecka nauczyciele i rodzice odwołują się do wartości, które zblizają i pociągają ich ku sobie i zmuszają do dokonywania wyborów i podejmowania decyzji.

Idea partnerstwa w edukacji przejawia się tym, że:

- nauczyciele oraz rodzice są równorzędnymi partnerami i dlatego też mają takie same prawa i obowiązki wobec dziecka;
- a także w dialogu edukacyjnym i komunikacji interpersonalnej między nauczycielem a rodzicami, ponieważ przyczynia się to do budowania wzajemnego zaufania, autentyczności w kontaktach, zainteresowania dojścia do porozumiewania się i współpracy dla dobra dziecka.

Według Henryki Kwiatkowskiej „... **dialog i komunikacja** to podstawowe środki współpracy, tworzące podstawę osiągnięcia równowagi między zaadaptowaniem wspólnych norm a honorowaniem istniejących różnic.”

Realizacja idei partnerstwa w edukacji będzie możliwa wtedy, gdy zostanie oparta na pięciu **zasadach** [Maszke 2002, s. 77-79]:

- 1. zasada wzajemnego zaufania** – wzajemne zaufanie nauczycieli do rodziców i rodziców do nauczycieli w edukacji przedszkolnej umożliwia wspólnie podejmowanie ważnych decyzji, uznawanie wartości preferowanych przez partnera, docenianie zaangażowania i wkład pracy w realizację wspólnego celu; sprzyja także podejmowaniu dialogu edukacyjnego i umożliwia nawiązanie osobowej więzi nauczycieli z rodzicami;
- 2. zasada wzajemnego uznawania praw i kompetencji** – mówi o równorzędności partnerów edukacji i wskazuje, że rodzice i nauczyciele mają wobec dziecka określone prawa i stosowne kompetencje do wypełniania zadań związanych z jego rozwojem i wychowaniem. Zatem rodzice i nauczyciele muszą znać i uznawać swoje oraz partnera prawa i kompetencje.
- 3. zasada integracji działań** – zwraca uwagę na to, że proces wychowawczo-dydaktyczny w przedszkolu będzie skuteczny i umożliwi ujawnić ukryty skarb w każdym dziecku, gdy partnerzy edukacji (nauczyciele i rodzice) podejmą zgodne działania zmierzające do osiągnięcia wspólnego celu.
- 4. zasada wzajemnej lojalności** – mówi o tym, że nauczyciele i rodzice w stosunku do siebie powinni być uczciwi, rzetelni oraz przestrzegać wcześniej przyjętych ustaleń i zasad, a także we wzajemnych poczynaniach wychowawczo-dydaktycznych kierować się obowiązującymi normami moralnymi.
- 5. zasada przekazywania informacji** – przypomina o tym, że idea partnerstwa w edukacji przedszkolnej musi być oparta na wymianie informacji o dziecku. Nauczyciel w takiej sytuacji powinien wykazywać takie cechy jak: autentyczność, szczerłość,

komunikatywność, precyzyjność formułowania myśli. Przekazywanie rodzicom informacji o dziecku należy rozpocząć od jego pozytywnych cech, poprawnych zachowań, osiągnięć. W dalszej kolejności przekazuje się rodzicom złe wiadomości. Trzeba to jednak czynić spokojnie z podaniem propozycji pomocy dziecku.

Techniki skutecznego porozumiewania [Mendel 1998] się partnerów edukacyjnych. Należą do nich:

- a) **akceptacja i unikanie negatywnego nastawienia** – oznacza w praktyce traktowanie rodzica jako równorzędnego partnera interakcji bez względu na różnice poglądów i wartości, powstrzymywanie się od osądów, otwartość i poszanowanie [Babiuch 2002].
- b) **uważne słuchanie** – jest kolejną techniką konstruktywnego i skutecznego porozumiewania się podmiotów edukacyjnych. Powinien on mieć charakter aktywny, polegający na zainteresowaniu tym, o czym mówi partner i wyrażający się w kontakcie wzrokowym oraz sygnałach niewerbalnych.
- c) **parafrazowanie** – polega na opisywaniu własnymi słowami emocji, które zauważone zostały u partnera. Istotne wydaje się umiejętne rozpoznawanie podstawowych emocji u siebie i partnera, z którym prowadzony jest dialog. Parafrazowanie służy trzem celom, a więc:
 - przekonaniu rozmówcy, że staramy się dokładnie zrozumieć, co chciał nam przekazać,
 - precyzowaniu treści wypowiedzi,
 - sprawdzaniu trafności rozumienia [Babiuch 2002].
- d) **zadawanie pytań** – przez partnerów dialogu jest kolejną techniką skutecznego porozumiewania się i zdobywania wiedzy o dziecku i jego rozwoju. Pytania polegają na wyrażaniu i językowym sformułowaniu myśli, co ma przyczynić się do zrozumienia i wyjaśnienia określonych procesów i zachowań dziecka. dlatego też zadawane pytania muszą być sensowne, a więc takie, które pomagają wyjaśnić niejasności, sprzeczności, stwierdzić prawidłowości.
- e) **wypowiedzi: „Ja – Ty” w sytuacji konfrontacji** – wykorzystywane są w sytuacjach trudnych, gdy występuje konflikt i trzeba dokonać konfrontacji. Zbudowane są one z trzech elementów:
 - rzeczowy opis zachowania, które doprowadziło do konfrontacji,
 - opis bezpośrednich skutków tego zachowania dla osoby zgłaszającej problem,
 - opis uczuć, emocji, które zostały wywołane u osoby zgłaszającej problem.

Znając algorytm konstruowania wypowiedzi nauczyciel i rodzice mogą skutecznie porozumiewać się w sytuacjach konfliktowych, wyjaśniać sporne kwestie po to, by podejmować działania dla dobra dziecka.

- II. **CELE I ZADANIA WSPÓŁPRACY PRZEDSZKOLA Z RODZICAMI** są to świadome, z góry oczekiwane rezultaty, które te dwa podmioty edukacji pragną osiągnąć. Regulują one postępowania nauczycieli i rodziców wobec małego dziecka, a także projektują przyszłość edukacji przedszkolnej [por. Denek 2005, s. 143-145].

CEL OGÓLNY:

Wdrażanie rodziców do ścisłej współpracy z przedszkolem i umożliwienie im udziału w tworzeniu warunków do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju dzieci;

CELE SZCZEGÓLWE:

- dążenie do wspólnego celu, którym w edukacji przedszkolnej jest ciągłe wzbogacanie osobowości dziecka i dbanie o jego wielostronny rozwój;
- stwarzanie partnerskich relacji między rodzicami a nauczycielami w zakresie odpowiedzialności za proces wychowawczy dzieci (rodzice i nauczyciele są równorzędnymi partnerami i dlatego też mają takie same prawa i obowiązki wobec dziecka);
- budowanie wspólnego pomostu pomiędzy placówką a domem rodzinnym małego człowieka, a także łączenie wszelkich poczynań pedagogicznych wokół ciągłego wzbogacania osobowości przedszkolaka i jego wielostronnego rozwoju;
- budowanie wzajemnego zaufania, autentyczności w kontaktach, zainteresowania dojścia do porozumiewania się i współpracy dla dobra dziecka za pomocą dialogu oraz komunikacji interpersonalnej;
- poszanowanie własnych oraz cudzych praw i kompetencji (równowaga w dialogu edukacyjnym, która będzie opierała się na takich wartościach, jak: odpowiedzialność, równość, podejmowanie wspólnych działań, lojalność, wzajemna pomoc i zaufanie, otwartość, życzliwość, poszanowanie dla drugiego człowieka);
- dążenie do usprawnienia działalności pedagogicznej z wychowankami;
- zjednywanie rodziców na rzecz usprawniania i urozmaicenia życia przedszkolnego;
- współdziałanie z rodzicami w zakresie rozpoznawania możliwości rozwojowych dzieci;
- angażowanie rodziców w prace użyteczne na rzecz przedszkola;
- podnoszenie świadomości edukacyjnej rodziców poprzez pedagogizację;
- wzajemne przekazywanie wiedzy na temat funkcjonowania dziecka w przedszkolu oraz w domu;
- współudział nauczycieli i rodziców w rozwiązywaniu zaistniałych problemów wychowawczych;

- poznanie oczekiwań rodziców względem placówki i nauczycielki oddziału;
- podnoszenie zainteresowania rodziców osiągnięciami edukacyjno-wychowawczymi dzieci;
- promocja placówki w środowisku lokalnym;
- nawiązanie przyjacielskich stosunków z członkami rodzin przedszkolaków oraz wzmacnianie więzi międzypokoleniowych;
- dążenie do ujednolicenia oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych przedszkola z środowiskiem rodzinnym.

Niezmiernie ważną kwestią jest określenie zespołu zadań współpracy przedszkola i rodziców. Zadania te będą wynikały z wyżej wymienionych celów. Zatem **zadanie** jest to „... sytuacja, w której pojawia się jakaś potrzeba lub konieczność przezwyciężenia pewnych trudności, wywołująca określone działanie, którego efektem są jakieś osiągnięcia w sferze materialnej, bądź w dziedzinie wartości” [Okoń 2001, s. 330]. Natomiast wynikiem tychże działań jest zmiana w dziecku, jego wielostronny rozwój i wzbogacona osobowość. Dlatego nauczyciel powinien dążyć do zrealizowania podstawowych zadań, wynikających ze współpracy z rodzicami.

Można do nich zaliczyć:

1. Zdobywanie wiedzy o rozwoju dziecka.
2. Informowanie rodziców o działaniach edukacyjnych przedszkola.
3. Tworzenie życzliwych, angażujących emocjonalnie warunków uczestnictwa rodziców w działania edukacyjne przedszkola.
4. Pedagogizacja rodziców.
5. Współdecydowanie o ramach organizacyjnych funkcjonowania przedszkola.
6. Pomoc rodziców w utrzymaniu, urządzeniu i wyposażeniu przedszkola.

Metody i formy współpracy	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
1. Adaptacja dzieci w przedszkolu	Realizacja programu adaptacyjnego „W przedszkolu jest wesoło” <ul style="list-style-type: none"> – tydzień adaptacyjny a w nim: <ul style="list-style-type: none"> • spotkanie informacyjne z dyrektorem przedszkola (także z intendentem i nauczycielką, która pracować będzie z grupą dzieci najmłodszych) – wykorzystanie prezentacji multimedialnej promującej przedszkole; • warsztaty szkoleniowe dla rodziców „Moje dziecko idzie do przedszkola”; • wydanie specjalne biuletynu informacyjnego dla rodziców i opiekunów dziecka; 	dyrektor/ intendent/ nauczyciel	czerwiec

	<ul style="list-style-type: none"> • ankieta – informacje o dziecku dotyczące samodzielności, zainteresowań, zdolności, tradycji, oczekiwań rodziców; • drzwi otwarte w przedszkolu; <p>– dni adaptacyjne – udział w zajęciach i zabawach organizowanych podczas wakacji (lipiec lub sierpień – w zależności od tego, kiedy przedszkole pełni dyżur);</p> <p>– uroczystość pasowania na przedszkolaka;</p>	<p>dyrektor /nauczyciel /intendent</p> <p>dyrektor /nauczyciele /intendent</p>	<p>czerwiec lipiec/sierpień</p> <p>październik</p>
2. Zebrania organizacyjne	<p>– zapoznanie rodziców z obowiązującą dokumentacją przedszkolną (podstawą programową wychowania przedszkolnego, ramowym rozkładem dnia, statutem, z rocznym programem pracy, koncepcją pracy przedszkola, „Kodeksem zachowań” obowiązującym w przedszkolu, oraz regulaminami obowiązującymi w przedszkolu typu: Procedura przeprowadzania i odbierania dzieci z Przedszkola nr 2 im. Misia Uszatka w Trzemesznie, Zasady bezpieczeństwa obowiązujące w Przedszkolu.</p> <p>– wybór przedstawicieli do Rady Rodziców;</p> <p>– omówienie organizacji pracy w placówce w rozpoczynającym się roku szkolnym;</p> <p>– przedstawienie praw i obowiązków rodziców;</p> <p>– diagnoza potrzeb rodziców w zakresie zajęć dodatkowych proponowanych przez przedszkole;</p> <p>– ustalenie kalendarza imprez i uroczystości z udziałem dzieci i rodziców;</p> <p>– uzyskanie zgody rodziców na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjścia dziecka poza teren przedszkola oraz jego udział w wycieczkach organizowanych przez nauczycieli; • badania logopedyczne; • udział dzieci 6 – letnich w religii; • inne zajęcia dodatkowe, np.: rytmika 	<p>dyrektor/nauczyciele</p> <p>nauczyciele nauczyciele</p> <p>nauczyciele nauczyciele</p> <p>nauczyciele nauczyciele</p>	<p>wrzesień</p> <p>wrzesień wrzesień</p> <p>wrzesień wrzesień</p> <p>wrzesień wrzesień</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • oraz uzyskanie od rodziców upoważnień do odbioru dziecka; – podpisanie przez rodziców umowy z przedszkolem. 	nauczyciele /dyrektor	wrzesień
3. Zebrania grupowe	<ul style="list-style-type: none"> – omówienie przeprowadzenia w grupie wstępnych obserwacji dzieci; – omówienie najbliższych uroczystości przedszkolnych; – omówienie przeprowadzonej obserwacji wstępnej; – podsumowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej za I i II semestr. 	nauczyciele nauczyciele nauczyciele nauczyciele	listopad listopad listopad kwiecień/maj
4. Zajęcia otwarte	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie zajęć otwartych: <ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie rodzicom obserwacji własnego dziecka na tle grupy; • wspólne wykonanie prac z rodzicami; 	nauczyciele	dwa zajęcia w roku
5. Poszerzanie wiedzy pedagogicznej rodziców	<ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo specjalistyczne dla rodziców - udział rodziców w organizowanych przez przedszkole spotkaniach ze specjalistami: m.in. logopedą, psychologiem, dietetykiem, pedagogiem, terapeutą, pediatrą; – konsultacje z nauczycielem: rozmowy indywidualne oraz z inicjatywy rodziców; – „Biblioteczka rodzica” (biblioteka przedszkolna) - prezentacja literatury dla rodziców o tematyce pedagogicznej, psychologicznej, z zakresu medycyny, a także wskazanie interesujących pozycji z literatury dziecięcej; – zamieszczanie artykułów na stronie internetowej (wg potrzeb rodziców oraz placówki); – pedagogizacja rodziców uwzględniająca potrzeby grupy; – zamieszczenie artykułów w specjalnej „kieszeni” pod tablicą dotyczących pedagogicznych i psychologicznych problemów wychowania dziecka w wieku przedszkolnym, by rodzice mogli zabrać je i przeczytać w domowym zaciszu; kserokopie ciekawych artykułów, zadań dla dzieci oraz kolorowanek; 	nauczyciele /dyrektor nauczyciele /dyrektor nauczyciele nauczyciele nauczyciele nauczyciele	wg potrzeb cały rok cały rok cały rok wg potrzeb wg potrzeb
6. Rozmowy doraźne, kontakty indywidualne, konsultacje oraz badania sondażowe	<ul style="list-style-type: none"> – zdobywanie wiedzy o rozwoju dziecka, – kontakty indywidualne wg potrzeb rodziców w celu omówienia spraw dotyczących zachowania oraz osiągnięć i trudności dziecka; – pomoc rodzicom w zakresie występowania trudności wychowawczych – 	nauczyciele nauczyciele nauczyciele	wg potrzeb wg potrzeb wg potrzeb

	<p>określenie jednolitych działań;</p> <ul style="list-style-type: none"> – konsultacje ze specjalistami: psychologiem, logopedą; – omówienie na podstawie prowadzonych obserwacji osiągnięć dzieci; – informowanie rodziców o możliwości korzystania z usługi poradni psychologiczno-pedagogicznej: <ul style="list-style-type: none"> • współpraca z rodzicami dzieci wymagającymi PPP; • kierowanie dzieci do poradni za zgodą rodziców; – zdobywanie wiedzy o rozwoju dziecka oraz oczekiwaniach rodziców wobec przedszkola. 	<p>nauczyciele nauczyciele nauczyciele</p> <p>nauczyciele</p>	<p>wg potrzeb wg potrzeb wg potrzeb</p> <p>na bieżąco</p>
7. Wystawy prac plastyczno - konstrukcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – wystawy bieżące w celu zapoznania rodziców z: <ul style="list-style-type: none"> • wytworami prac ich dzieci wykonane różnorodnymi technikami plastyczno-konstrukcyjnymi, • umiejętnościami plastycznymi dzieci. 	nauczycielki	na bieżąco
8. Gazetka „Informacje dla rodziców” oraz strona internetowa	<ul style="list-style-type: none"> – zamieszczenie informacji i komunikatów dla rodziców o nadchodzących uroczystościach przedszkolnych, konkursach oraz wycieczkach; – prezentowanie aktualnych działań przedszkola (artykuły dotyczące zdrowia, wychowania, rozwoju dzieci a także podziękowania); – galeria przedszkola (zdjęcia z uroczystości oraz imprez i wycieczek). 	nauczycielki	na bieżąco
9. Współpraca z Radą Rodziców zgodna z ustawą o systemie oświaty	<ul style="list-style-type: none"> – wybór koordynatorów działań na rzecz przedszkola; – wspólne organizowanie uroczystości i imprez przedszkolnych; – udział w planowaniu pracy placówki; – pozyskiwanie sponsorów, środków finansowych w celu wzbogacenia bazy dydaktycznej 	<p>rodzice</p> <p>nauczyciele /dyrektor /rodzice</p> <p>nauczyciele /dyrektor /rodzice</p> <p>nauczyciele /dyrektor /rodzice</p>	<p>wrzesień</p> <p>wg „Kalendarza imprez przedszkolnych”</p> <p>wg potrzeb</p> <p>wg potrzeb</p>

10. Indywidualne opinie i uwagi o funkcjonowaniu placówki	<ul style="list-style-type: none"> – wyrażone anonimowo lub jawnie przez rodziców z wykorzystaniem „Skrzynki zaufania” lub w ankietach; 	rodzice	wg potrzeb
11. Prace usługowe i pomocnicze rodziców na rzecz placówki oraz dzieci	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc w organizacji uroczystości dla dzieci, wycieczek; – przygotowanie strojów dla dzieci na bal karnawałowy; – pomoc w zagospodarowaniu kąpek przedszkolnych; – dostarczanie materiałów potrzebnych do zajęć; – włączanie się rodziców w zbiórki, akcje charytatywne i wszelkiego rodzaju przedsięwzięciach (np. „Góra grosza”, „Baterie, nakrętki zbieramy, bo o środowisko dbamy”, zbiórka: makulatury, telefonów komórkowych czy oddanie głosu na prace plastyczne przez Internet); – pomoc przy organizacji występów dzieci i różnych konkursów; – pomoc w pracach remontowych; – włączanie rodziców w realizację zaplanowanych sytuacji edukacyjnych dla dzieci, w czasie których rodzice mogą przedstawić przedszkolakom swój zawód, hobby czy zainteresowania i zdolności; – organizowanie konkursów przez rodziców (fotograficznych, plastycznych, literackich oraz przeglądów muzycznych); – czynny udział w akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”. 	nauczyciele /dyrektor /rodzice	przez cały rok szkolny na bieżąco/wg potrzeb
12. Pomoc rzeczowa i finansowa na rzecz przedszkola	<ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwanie wśród rodziców sponsorów dzięki którym można wzbogacać placówkę o niezbędne sprzęty, przybory, czy materiały, których wykorzystanie polepszy warunki i jakość pracy; 	nauczyciele	wg potrzeb
13. Udział członków rodziny w uroczystościach przedszkolnych i grupowych	<ul style="list-style-type: none"> – udział rodziców, dziadków oraz rodzeństwa w uroczystościach przedszkolnych; – kiermasz stroików świątecznych, gromadzenie funduszy na rzecz przedszkola; 	nauczyciele	wg „Kalendarza imprez przedszkolnych”
14. Promocja przedszkola w środowisku	<ul style="list-style-type: none"> – informacje na stronie internetowej przedszkola www.uszatek-trzemeszno.pl; – płyty ze zdjęciami – całoroczne wydarzenia z życia grupy; 	nauczyciele nauczyciele	na bieżąco czerwiec

lokalnym	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie osiągniętych w przedszkolu i poza nim sukcesów naszych dzieci np.: na stronie internetowej, na tablicy holu przedszkola; 	nauczyciele	na bieżąco
15. Formy współpracy ze środowiskiem lokalnym	<ul style="list-style-type: none"> – organizowanie wycieczek oraz spotkań z przedstawicielami w celu poznawania bliskich dzieciom instytucji użyteczności społecznej; – poznanie swojego miasta – poznawanie zabytków Trzemeszna, spotkania ze znanymi, zasłużonymi dla Trzemeszna ludźmi (realizacja projektu edukacyjnego „Nasze miasto – Trzemeszno”); – poznanie szkoły podstawowej – wycieczka do Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 2, spotkanie z nauczycielem, obserwacja lekcji (realizacja „Planu współpracy ze szkołą”); – uzyskanie informacji na temat efektów pracy wychowawczo-dydaktycznej przedszkola poprzez wypełnienie ankiet przez rodziców, nauczycieli oraz absolwentów przedszkola. 	nauczyciele nauczyciele dzieci 6 letnich nauczyciele dzieci 6 letnich nauczyciele	na bieżąco wg potrzeb wg „Planu współpracy ze szkołą” wg „Harmonogramu badania losów absolwentów”

Literatura: **Bulera M., Żuchelkowska K.** (2006), *Edukacja przedszkolna z partnerskim udziałem rodziców*, Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit